

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

K problematice formy plné moci

Dne 27.11.2014 Nejvyšší soud ČR v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Šuka a soudců JUDr. Filipa Cilečka a Mgr. Ing. Davida Bokra rozhodl usnesením sp. zn. 29 Cdo 3919/2014, že plná moc udělená k právnímu jednání, pro které zákon vyžaduje formu notářského zápisu o právním jednání, není neplatná pro nedostatek formy vyžadované zákonem, není-li pochyb o tom, kdo (která osoba) plnou moc udělil. Ve své tiskové zprávě ze dne 17.12.2014 k tomuto usnesení uvedl, že v praxi to znamená, že i tehdy, je-li plná moc udělována k právnímu jednání, které musí mít formu notářského zápisu, postačí, je-li udělena písemně a je-li současně podpis zmocnitele úředně ověřen. Je dosah daného rozhodnutí v praxi skutečně limitován pouze takhle?

Předmět sporu v řízení vedeném pod sp. zn. [29 Cdo 3919/2014](#)

Uvedené řízení se týkalo problematiky formy plné moci udělené k založení společnosti s ručením omezením. Krajský soud odmítl zapsat nově založenou společnost s ručením omezeným do obchodního rejstříku s ohledem na skutečnost, že plná moc k jejímu založení, jakož i substituční plná moc, byly uděleny pouze písemně s úředně ověřenými podpisy, nikoli ale ve formě notářského zápisu. Vrchní soud v Olomouci v odvolacím řízení potvrdil usnesení soudu prvního stupně s poukazem zejména na § 441 odst. 2 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, v platném znění (dále jen „**OZ**“ nebo „**NOZ**“), dle kterého platí, že *vyžaduje-li se pro právní jednání zvláštní forma, udělí se v téže formě i plná moc*. Jelikož se dle § 8 odst. 2 zákona č. [90/2012](#) Sb. o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), v platném znění (dále jen „**ZOK**“), společnost s jediným zakladatelem zakládá zakladatelskou listinou ve formě veřejné listiny, vyžaduje se také pro plnou moc k založení společnosti forma veřejné listiny, tedy notářský zápis. *Není-li tato forma dodržena, je právní jednání neplatné, a to absolutně.*

Proti usnesení Vrchního soudu v Olomouci podala navrhovatelka dovolání, jelikož měla za to, že forma plné moci k založení společnosti s ručením omezeným upravuje ustanovení § 6 ZOK, který má vůči ustanovení § 441 odst. 2 OZ povahu předpisu zvláštního, a proto by na základě interpretačního pravidla *lex specialis derogat legi generali*, měl mít přednost. Dle ustanovení § 6 odst. 1 ZOK platí, že *právní jednání týkající se založení, vzniku, změny, zrušení nebo zániku obchodní korporace vyžadují písemnou formu s úředně ověřenými podpisy, jinak jsou neplatná; soud k této neplatnosti přihlédne i bez návrhu*. Dle daného ustanovení by tedy postačovala pro formu plné moci k založení společnosti pouze písemná forma s úředně ověřenými podpisy. Navrhovatelka dále doplnila, že *ani v případě, že by plná moc musela být udělena ve formě notářského zápisu, není podle dovolatelky možné dovozovat absolutní neplatnost právního jednání učiněného zmocněncem na základě plné moci udělené pouze v písemné formě s úředně ověřeným podpisem. Takové právní jednání by bylo stiženo pouze relativní neplatností.*

Právní názor Nejvyššího soudu obsažen v usnesení v řízení vedeném pod sp. zn. 29 Cdo 3919/2014

Nejvyšší soud ČR přisvědčil názoru odvolacího soudu, že *§ 441 odst. 2 in fine OZ klade na plnou moc požadavek zachování téže formy, jakou zákon vyžaduje pro právní jednání, k němuž je plná moc udělena. Je-li tudíž plná moc udělena k právnímu jednání, pro které zákon vyžaduje formu notářského zápisu, měla by zásadně být i plná moc udělena ve formě notářského zápisu. To však*

neznamená, že nedodržení této formy bez dalšího vede k neplatnosti plné moci, či dokonce jak dovedl odvolací soud k neplatnosti právního jednání učiněného na jejím základě zmocněncem jménem zmocnitele. Právní jednání je dle Nejvyššího soudu ČR totiž na základě dikce ustanovení § 580 odst. 1 OZ neplatné pouze tehdy, vyžaduje-li to smysl a účel zákona. Jako smysl ustanovení § 441 odst. 2 OZ dovedl Nejvyšší soud ČR zabezpečení ověření totožnosti zmocnitele a současně zajištění, aby plná moc byla udělena k zamýšlenému právnímu jednání (tj. aby z ní plynulo oprávnění zmocněnce učinit jménem zmocnitele požadované právní jednání). Následně k této části sporu uzavřel, že není-li pochyb o totožnosti zmocnitele, tj. je-li zcela zjevné, kdo udělil plnou moc, není plná moc neplatná jen proto, že nebyla udělena ve formě notářského zápisu, a to přesto, že byla udělena k právnímu jednání, které musí být podle zákona učiněno ve formě notářského zápisu.

K problematice formy plné moci k přijetí zakladatelské listiny a tedy ke konfliktu ustanovení § 441 odst. 2 OZ a ustanovení § 6 ZOK Nejvyšší soud ČR uvedl: *Ustanovení § 441 odst. 2 věta druhá a třetí OZ upravuje formu plné moci obecně, bez ohledu na to, pro jaká právní jednání je udělena. Současně platí, že plná moc k založení obchodní korporace je právním jednáním týkajícím se založení obchodní korporace. Pro tato právní jednání je přitom upravena forma v § 6 odst. 1 ZOK, a to včetně sankce stíhající její nedodržení (neplatnost, k níž soud přihlédne i bez návrhu). **Ustanovení § 6 odst. 1 ZOK je tedy jde-li o požadavek formy plné moci k založení společnosti s ručením omezeným ustanovením zvláštním, které se uplatní přednostně před § 441 odst. 2 in fine OZ. Postačí tudíž, aby plná moc k přijetí zakladatelské listiny o založení společnosti s ručením omezeným byla udělena v písemné formě s úředně ověřeným podpisem zmocnitele.** Teprve až nebyla-li by plná moc k přijetí zakladatelské listiny udělena v písemné formě s úředně ověřenými podpisy, šlo by o absolutně neplatné právní jednání, k neplatnosti kterého by soud přihlédl i bez návrhu, a to ve smyslu ustanovení § 6 odst. 1 část věty za středníkem ZOK.*

Jelikož v dané věci byla plná moc udělena v písemné formě s úředně ověřeným podpisem, nešlo dle Nejvyššího soudu ČR o právní jednání neplatné a tak Nejvyšší soud ČR zrušil usnesení soudu odvolacího i soudu prvního stupně a věc vrátil se závazným právním názorem soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Tisková zpráva k usnesení 29 Cdo 3919/2014 a její důsledky

Dne 17.12.2014 zveřejnil Nejvyšší soud ČR na svých internetových stránkách k danému rozhodnutí [tiskovou zprávu](#). Zajímavá byla především její poslední věta, resp. její poslední odstavec:

*Nejvyšší soud v usnesení ze dne 27. 11. 2014, sp. zn. 29 Cdo 3919/2014, vyložil, že plná moc udělená k právnímu jednání, pro které zákon vyžaduje formu notářského zápisu o právním jednání, není neplatná pro nedostatek formy vyžadované zákonem, není-li pochyb o tom, kdo (která osoba) plnou moc udělil. **V praxi to znamená, že i tehdy, je-li plná moc udělována k právnímu jednání, které musí mít formu notářského zápisu, postačí, je-li udělena písemně a je-li současně podpis zmocnitele úředně ověřen.***

Právě v uvedeném odstavci spatřuji největší problém celé kauzy. Není to ale problém jediný. Za nesprávný považují také výklad Nejvyššího soudu ČR, který označil ustanovení § 6 ZOK za lex specialis ve vztahu k ustanovení § 441 odst. 2 OZ jako lex generalis. Ustanovení § 6 ZOK a § 441 odst. 2 OZ upravují totiž dvě zcela odlišné věci. Zatímco ustanovení § 6 ZOK stanovuje minimální požadavky na **formu právního jednání** (a to při založení, vzniku, změně, zrušení a zániku obchodní korporace), předmětem ustanovení § 441 odst. 2 OZ je **forma plné moci** (k jakémukoliv právnímu jednání, pro které se vyžaduje zvláštní forma). Ustanovení § 6 ZOK se nijak nezabývá formou plné moci k právnímu jednání založení, vznik, změna, zrušení nebo zánik obchodní korporace, a proto nemůže ani být speciálním ustanovením k § 441 odst. 2 OZ.[1]

Největším problémem a nedostatkem daného usnesení je však snaha o obecnou přenositelnost závěru usnesení Nejvyššího soudu ČR tak, jak bylo učiněno v tiskové zprávě, na veškerá civilní právní jednání. Takový závěr je závěrem *contra legem* i za předpokladu, že by závěr Nejvyššího soudu ČR o posouzení ustanovení § 6 ZOK jako speciálního ustanovení k § 441 odst. 2 OZ byl správný (což, jak bylo uvedeno výše, není pravda). Důvodem je, že u právního jednání, které nespadá pod ustanovení § 6 ZOK, tj. nejde o jednání týkající se založení, vzniku, změny, zrušení nebo zániku obchodní korporace, nelze aplikovat pravidlo *lex specialis derogat legi generali* a tím „obejít“ aplikaci ustanovení § 441 odst. 2 OZ.

Za Nejvyšší soud ČR se k dané právní větě vyjádřil soudce zpravodaj a předseda senátu JUDr. Petr Šuk, který uvedl, že *Nejvyšší soud nijak neprolomil ani neotočil význam § 441 odst. 2 občanského zákoníku, pouze posuzoval, jaké důsledky má nedodržení zákonem požadované formy plné moci v případě, že je udělována pro právní jednání, pro něž zákon vyžaduje formu notářského zápisu. A dospěl k závěru, že takovým důsledkem není bez dalšího neplatnost plné moci.*[2] Uvedená právní věta jde ale daleko za problematiku neplatnosti plné moci v důsledku nedodržení stejné formy plné moci jako právního jednání, pro které se uděluje.

Situace kolem uvedeného usnesení se začala komplikovat po vyjádření legislativního odboru Ministerstva spravedlnosti ČR. Ministerstvo uvedlo, že *z nového usnesení Nejvyššího soudu (NS) ale vyplývá, že postačí, je-li plná moc udělena písemně a je-li současně podpis zmocnitele úředně ověřen. Obdobnou úpravu paragrafu ovšem navrhovalo Ministerstvo spravedlnosti ve své „urgentní“ novele. Ačkoliv NS svým usnesením vyhověl námitkám z praxe, vnáší zásadní nejistotu do celého právního prostředí České republiky.*[3] První náměstek Ministryně spravedlnosti ČR Robert Pelikán, navrhovatel novely OZ, k tomuto uvedl, že *se nejedná o banální interpretační problém, opravu technické chyby či vyjasnění nepřesností. Vždyť Nejvyšší soud význam paragrafu zcela otočil, prolomil jeho původní význam. V situaci, kdy část politické reprezentace i odborné veřejnosti novelizaci zákoníku tvrdošijně odmítá a NS musí přistupovat k podobným rozhodnutím, nutně dochází k rozkolísání právních jistot. Nevíme, čemu z NOZ můžeme věřit, co platí, a co ne. Také dodal, že nyní jsme v situaci, kdy se po téměř roce platnosti NOZ dozvíme, že dodržování tohoto paragrafu bylo zbytečné a lidé i společnosti vynaložili zbytečné výdaje. Dané vyjádření z dílny Ministerstva spravedlnosti ČR bylo přijímáno kriticky, narušujíc dělbu moci, vyjadřuje-li se legislativa otevřeně a nesouhlasně k soudnímu rozhodnutí.*[4]

Závěr

Ačkoliv je praktičtější, aby v určitých případech nebylo za potřeby spisovat plnou moc ve formě notářského zápisu, nepovažují za správné, aby soud (obzvláště Nejvyšší soud ČR) rozhodoval *contra legem* jen ze subjektivního důvodu nesouhlasu s právní úpravou a s nedostatečným, logicky rozporným odůvodněním. Na druhé straně je také nežádoucí, aby se Ministerstvo spravedlnosti ČR jakkoliv vyjadřovalo ke kvalitě soudních rozhodnutí a zejména aby se uchýlovalo k jejich ostré kritice. Nicméně nepochybně bude mít výklad Nejvyššího soudu ČR v dané věci ještě dohru, proto bude zajímavé, zda bude tento závěr nakonec v aplikační praxi obecně přijat nebo nikoliv. Nevím ale, zda je horší, že Nejvyšší soud ČR zasáhl do první jistoty nebo že Ministerstvo spravedlnosti ČR narušilo princip dělby moci. Ani jedno z tohoto se mi příliš nelíbí.

Mgr. Slavomíra Henčková,
advokátní koncipientka,
studentka doktorského studia
e-mail: hencekova.slavka@gmail.com

[1] Obdobnou argumentaci nesouhlasící s argumentací Nejvyššího soudu lze najít i >>> [zde](#).

[2] Dostupné na www, k dispozici >>> [zde](#).

[3] Dostupné na www, k dispozici >>> [zde](#).

[4] Např. dle soudce Pavle Vrchy, člena 30. senátu Nejvyššího soudu, dostupné na www, k dispozici >>> [zde](#).

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [AI omnibus](#)
- [Když model počítá správně, ale závěr je zavádějící: limity AI při oceňování podniků](#)